

Српска заувек, а бих док мора! – тако је гласио изборни слоган СНСД Милорада Додика

Какви су изгледи за дејтонску БиХ након смене бошњачких чланова у Председништву?

Какве наговештаје даје и шта се може очекивати од Изетбеговића јуниора?

Избори у Босни и Херцеговини су проведени и сада знамо како ће изгледати структура нове власти у ентитетима, кантонима и на државном нивоу. Већих и значајних промена нема. У Републици Српској Додиков СНСД је потврдио и ојачао досадашњу позицију у свим изборним јединицама, представивши се као странка са најширом изборном базом и кадровском основом. Српска демократска странка (СДС) и Партија демократског прогреса (ПДП) такође су се потврдиле као велике и значајне странке, али њихови кандидати за највише ентитетске и државне функције (Огњен Тадић као кандидат за председника РС, а Младен Иванић за српског члана у Председништву БиХ) ипак су поражени од двојице главних адута СНСД – Милорада Додика и Небојше Радмановића, Али, ове странке и даље ће имати респектабилан број посланика у Народној скупштини РС, као и своје представнике у Парламентарној скупштини БиХ.

Из овога би се могао извући један општи закључак: Република Српска функционише као релативно стабилан и хомоген уставно-правни и политички механизам, који задовољава основне политичке интересе и тежње већине њених грађана. Стога и нису биле нужне неке значајније промене у структури власти. Позитивно је и то да међу српским странкама, без обзира да ли су на власти или опозицији, нема битних разлика и већих подела када су на дневном реду витална питања за Српску.

Пад Силајџића и Странке за БиХ

У бошњачко-хрватском ентитету, како је и наговештавано, догодиле су се извесне промене, али не таквог опсега и карактера да би се могло говорити о целовитом преструктуисању власти, промени политичког курса и уласка Федерације БиХ у један мирнији период, без турбуленција на јавној сцени.

Свакако највећа и најзначајнија промена у ФБиХ је апсолутни пораз Странке за БиХ и њеног лидера Хариса Силајџића, који су цео послератни период обележили великобошњачким идејама, тежњом за поништавање Дејтона и важећег Устава БиХ, ретроградним ставом према Србима и српској републици, својатањем државе и њених институција, игнорантским односом према суседима. Рушењем мостова око себе и истрајавањем у самовољи и неспоразумима, Силајџић и његова СБиХ, како је сада видљиво, губили су тло под ногама и у самој ФБиХ, па октобарски пораз у изборима долази као логична последица свега тога.

Нешто мању подршку него раније забележила је и највећа бошњачка партија – Странка демократске акције (СДА), на чијем је челу Сулејман Тихић. А значајан продор на бошњачкој политичкој сцени остварили су социјалдемократи (СДП БиХ) Златка Лагумџије и Странка за бољу будућност БиХ (СББ БиХ) Фахрудина Радончића.

У западној Херцеговини, у делу Федерације где је најбројније хрватско становништво, највише поверења бирача и очигледан успон забележила је Хрватска демократска заједница Драгана Човића, која је потврдила и ојачала свој високи рејтинг. Дobar изборни успех ХДЗ-а, који ће имати важну улогу у формирању нове власти на свим нивоима организованости у БиХ (у општинама, кантонима, ентитету, али и у оквиру највиших државних органа у БиХ) засењен је чињеницом да је њихов кандидат за хрватског члана Председништва БиХ Борјана Кришто поражена гласовима Бошњака, који су прегласавањем малобројнијих Хрвата и овог пута на ту функцију изабрали Жељка Комшића, иначе члана СДП Златка Лагумџије.

Човић: Лагумџија жели "малу џамахирију"

Ово је огорчило руководство ХДЗ, па се на Радију Хрцег-Босне одмах огласио Драган

Човић, лидер те странке, који је оптужио председника СДП Златка Лагумцију да Федерацију БиХ жели да претвори у „малу џамахирију“

"СДП се данас понаша горе него било која радикална бошњачка странка". Лагумцију више не занима БиХ, већ Федерација у којој би показао доминантност једног народа. Он себе већ види и као предсједавајућег у Савјета министара. Другим ријечима, он би све узео себи, а онда би Хрватима додијелио мрвице", навео је Човић.

Човић одбацује могућност да Лагумција заузме позицију председавајућег Савета министара БиХ, појашњавајући да то место, према редоследу и успостављеној пракси, у овом мандату припада Хрватима.

"Није важно хоћу ли то бити ја, или неко други из ХДЗ-а БиХ", рекао је Човић. Он је такође напоменуо да је партнерство са СНСД-ом из Републике Српске неупитно и да без ХДЗ-а БиХ и СНСД-а није могуће састављати било какву власт на нивоу државе

БИХ или не БИХ ?

Посланичко прегруписавање у Представничком дому и Већу народа Парламентарне скупштине БиХ и измене у персоналном саставу Председништва БиХ (Бакир Изетвеговић уместо Хариса Силајџића) имаће, ван сваке сумње. позитивног утицаја на опште политичке прилике у Босни и Херцеговини. У БиХ су, иначе, последњих година поремећени унутрашњи односи. Поделе и међусобни антагонизми по националној и верској основи су продубљени, па се само по себи намеће питање може ли оваква БиХ да опстане.

Делимично промењена кадровска гарнитура у Парламентарној скупштини, Министарском већу и Председништву БиХ, у којима се обликује власт на нивоу државе, наговештава да би у наредном периоду могло доћи до међусобног приближавања. Две главне бошњачке странке - СДА, коју ће у Председништву БиХ заступати син Алије Изетбеговића Бакир и СББ БиХ Ф. Радончића изјашњавају се за међустраничку сарадњу и приближавање суседима. Остаје, међутим, да се види шта ће од тога бити у стварности.

Да би се хармонизовали односи унутар БиХ и региона било би неопходно да Бошњаци јасно и гласно кажу да ли коначно прихватају БиХ на начин како је она профилисана у Дејтону (држава са два ентитета и три конститутивна народа) или ће и даље истрајавати на „јединственој“ (а у ствари централизованој) БиХ у којој би они водили главну реч. У исто време од Бакира Изетбеговића очекује се да јасно каже остаје ли доследан политици свога оца, који је и започео рат са Србима у БиХ, а касније и својим савезницима – Хрватима.

Време ће брзо показати чему стварно теже победничке странке и новоуспостављене власти у БиХ.